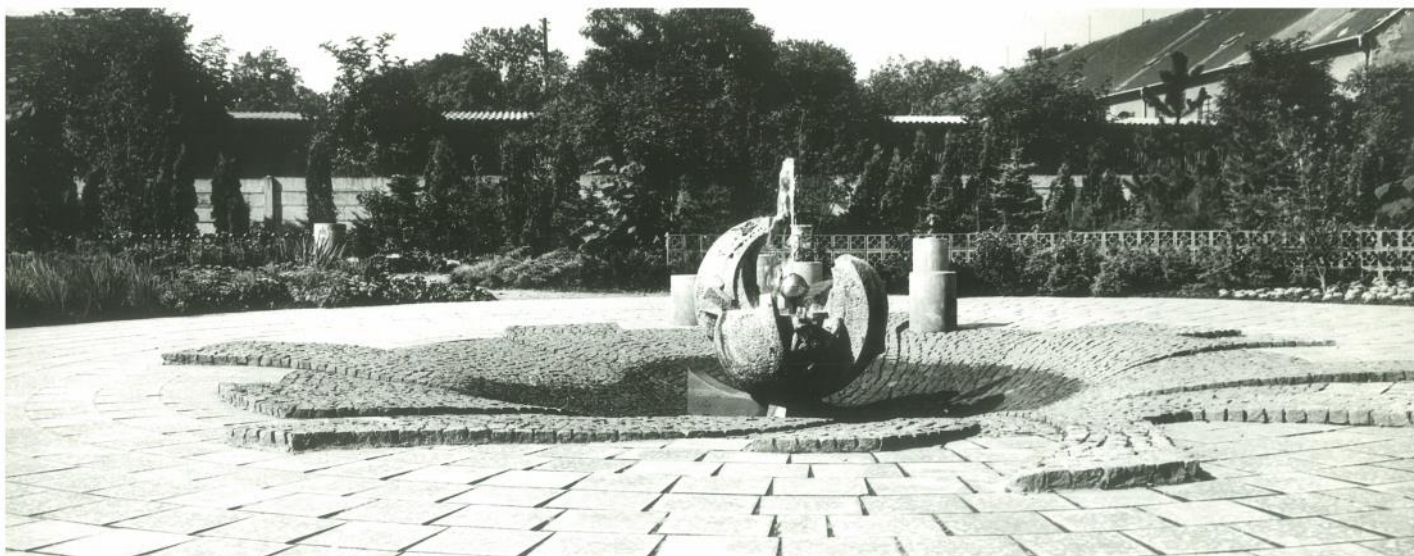

**SPOLEČNOST PRO ZAHRADNÍ
A KRAJINÁŘSKOU TVORBU**

Aktuálně!

Ing. Jiří Finger | *2. 3. 1938 — †24. 1. 2021

V neděli 24. ledna 2021 zemřel ve věku 82 let čestný člen SZKT, krajinářský architekt Ing. Jiří Finger.

Toto speciální číslo bulletinu je Jiřímu Fingerovi a jeho práci věnováno.

Ing. Jiří Finger stál u zrodu Flory Olomouc, na jejímž vzniku se od roku 1967 podílel jako hlavní inženýr a zastupující ředitel. Byl jedním ze zakladatelů nového konceptu českého výstavnictví, založeného na kompozičním, obsahově i výtvarně pojatém řešení jednotlivých expozic. Od roku 1990 provozoval v Olomouci vlastní studio zahradní a krajinářské tvorby Artflora.

Vzpomínka na Jiřího Fingera

... Začnu netradičně od konce... V pátek 29. 1. 2021 zastavuji před hřbitovem v Olomouci, je chvíle po poledni, padá hustý sníh s vodou, nikde ani živáčka, kterého bych se zeptal, kde je smuteční síň. Šel jsem nějak intuitivně. Říkal jsem si, že v tu dobu budou hřbitovem proudit davy lidí, kteří se přišli s fenoménem olomoucké architektury rozloučit. Nikdo nikde, jen zasněžené cestičky beze stop... Nakonec jsem kremačku našel, uvnitř povolených 15 blízkých, zamčená...

Venku jsme zůstali jen v pěti kusech, dva zahradníci, Jirko a druhá žena Radmila, jeden náš kolega, který měl středně těžký průběh covidu a stál zabalený, aby ho nikdo nepoznal a on nikoho nenakazil... no a já...

Když jsem dostal od Radmily parte, proběhlo mi hlavou neuvěřitelné množství vzpomínek, které mi Jirku Fingera („Finžu“) připomnělo. Obratem jsem je Radmile napsal a ona je přepsala Jirkovým dětem. No a syn Jirka sochař (Jíra) celý text přečetl při vzpomínce... Původně jsem chtěl ihned po obřadu odjet domů... To se samozřejmě nepovedlo, absolvoval jsem několikahodinovou návštěvu u Jíry doma. Jak už to na podobných trachtacích bývá, bylo pěkně veselo. Byť mimo rodinu, připadal jsem si stejně jako při návštěvách Olomouce někdy před 35 roky, čas sice běží, ale ta nepopsatelná energie předávaná geneticky zůstává. Jíra, Kubíček, Terezka... bylo to tam krásně nesmrtelné.

Finžu jsem poprvé nepřímo registroval při návštěvách Florý Olomouc s otcem v deseti letech, kdy byl členem neskutečné partičky architektů, kteří v té době vytvářeli naprosto úžasné návrhy, aby je vzápětí proměnili ve skutečnost. Upřímně jsem to tehdy v této rovině nevnímal, ale bylo mi tam zvláště příjemně. Další zásahy, ve kterých měl Finža prsty, když jsme do Olomouce jezdili na Floru s učňákem. Ale při procházkách nadčasovými realizacemi zahrad nebo expozic mě více zajímalo, kde si zakouřit nebo vypít kofolu s velkým rumem. Ale i tehdy tam bylo zvláště příjemně.

První osobní kontakt si vybavuji celkem velmi živě. Byl jsem student v Lednici a tehdy mě páni docenti Jaroslav Machovec a Bohuš Piro za nějakou práci jako odměnu vytáhli na honosný zahradnický seminář. Bylo to někdy v roce 1980..., místo snad Nitra nebo Bratislava. Ale to není vcelku podstatné. Mimo úžasných bab v nejlepších letech mě tam zaujal postavou sice nevelký, ale neskutečně charismatický, nepřehlédnutelný chlapík, který vystupoval v diskuzích, jako by spadl z jiného, svobodného světa. Vše, co tehdy říkal, platí beze zbytku i dnes. Mluvil rozšafně, jasně, parádně popisoval situaci architektů v oboru i oboru samotného, navázel se do systému, nebral si servítky a nezapomněl zdůraznit, že by mělo jít vždy i o umění. Zpět-

ně musím uznat, že pro mě to byl obrovský zážitek. Začal jsem se o něj více zajímat. Do té doby jsem jej měl nějak ve stínu Ivara Otruby. Hodně mi o Jirkovi vyprávěl můj šéf, doktor Jan Sítař, který velel brněnské pobožce průhonického výzkumáku. Byli spolu s Jirkou v Olomouci v době největší slávy Flory. Při vzpomínce na Jiřího nelze vynechat jeho spolužáka, zahradního architekta Jardu Šubru, který mě poté s Jiřím „znovu“ seznámil. Ale zásadní v tomto směru pro mě byla kolegyně z Lednice, byť o ročník výše, také zcela nepřehlédnutelná, chytrá a krásná Radmila, Finžova druhá žena.

Zásadní vzpomínka, která zůstane hluboko vryta do paměti, byla naše první návštěva se Zdenkem Novákem u Fingera doma v Olomouci na Kačení 12. Byla to čistá esence krásy a lásky. Otevření dveří a Radmilin zářící úsměv, dovádějící děcka a spokojený, rozšafný otec, to byla taková pecka, jako by se rozevřela těžká šedá opona a objevilo se čisté, modré, prosluněné nebe... To byl nezapomenutelný zážitek. Pak přišlo ještě pár setkání, na jejich zahradě, arboretu, třeba při výstavě Pavla Kostrhůna... Dostal jsem na památku barevnou cimicifugu... Mám ji v Jestřabí na zahradě...

Pak bylo období, kterému jsem moc nerozuměl a změnu jsem moc nechápal... Nicméně, Finža byl pro mne velkou autoritou, byť komplikovanou, složitou, ale takoví už velcí hráči jsou. On nebyl jen zahradní architekt, precizní řemeslník, ale byl i umělec. Nemusel jsem s ním vždycky souhlasit, ale vždycky jsem ho uznával a uznávat budu. Když jsme dělali studii na Botanickou zahradu v Olomouci, mluvil se převážně o Otrubovi, ale Jiřího realizace jsou pro mne minimálně stejně zásadní a nadčasové... A to jednoznačně i po mnoha letech... Ale doma asi fakt není nikdo prorokem...

Tož tak to nějak s Jiřím cítím...

V Brně 9. 2. 2021
Zdenek Sandler

PS: Pokud by se uvažovalo o nějaké síni slávy, jako to mají hudebníci nebo sportovci, tak v případě architektů by tam měl Jiří, zvaný Finža, figurovat na předních místech...

Odešel pán zahrady...

Odešel pán zahrady u vojenské pevnosti. V Olomouci, kterou opevnila císařovna Terezie, naštěstí nevyužila. Pevnost však zůstala a jednou sem přišel zahradník, odstrčil válčení, nastolil mír — zahradní mír. Byl to Jiří Finger, architekt zahrad, parků a krajiny. Jeho oáza míru je parádní, dobře vymyšlená, uspořádaná tak, aby návštěvník, uživatel i obdivovatel byl nejen poučen, ale především spokojen a šťasten. Ve stínu stromů, ochraně keřů, záři květů, šumění travin. Najde zde i divoké jahody a z bršlice může ochutnat zdravý jarní salát. Takto ji Jiří stvořil. I když původem z Čech, Morava, její historický střed, ho oslnila a uchvátila. Radikálně. Tak, jak byla jemu vlastní jasnost, razance, nekompromisnost, živelnost. To vše se zračí v jeho díle.

Profesní život měl svázán především s olomouckou Florou, kterou zažil od doby krajských výstav květů až po mezinárodní festivaly zahradničení s kvítím, ale i ovocem a zeleninou, představované ve výtvarně a architektonicky ztvárněném prostředí. Na Floře se staral především o její rozvoj, opíraje se o spolupráci se svými kolegy i věhlasnými osobnostmi a umělci různých profesí, se snahou docílit to nejlepšího díla pro poučení odborníků i laiků. Kromě činnosti výstavnické se věnoval navrhování

a uskutečňování úprav zahrad a parků jakožto součástí dané krajiny. I tu podle svých názorů dotvářel a směřoval. Zpracoval takřka stovku návrhů na úpravu krajiny, městských a lázeňských parků, hřbitovů, obnovy památkových objektů a soukromých zahrad. Věnoval se i výtvarné architektonické činnosti, kde zvláště zdařile pracoval s vodou a vodními prvky. V počátcích své činnosti úzce spolupracoval ještě se svou manželkou Radmilou, též krajinářskou architektkou. Z jeho děl je možno zdůraznit velmi zdařilou úpravu parteru před olomouckým hlavním nádražím, kde se snad nejvíce projevil jeho osobní radikalismus a nekompromisní fantazie (ozelenil zde i trasy tramvajových kolejí), citlivé úpravy okolí obnoveného augustiniánského objektu s kaplí v Pozlovicích u Luhačovic či zahradu zastávky pražského metra.

Jirka již není mezi námi, jeho dílo ho však bude připomínat. A jistě se dívá na svou mírovou zahradu mezi válečnými pevnostmi a zdraví své kamarády i úspěšné pokračovatele rodinné tradice, zobrazené v jeho synech.

Ing. Jiří Finger (*2. 3. 1938 Jaroměř – †24. 1. 2021 Olomouc) — život a dílo krajinářského architekta

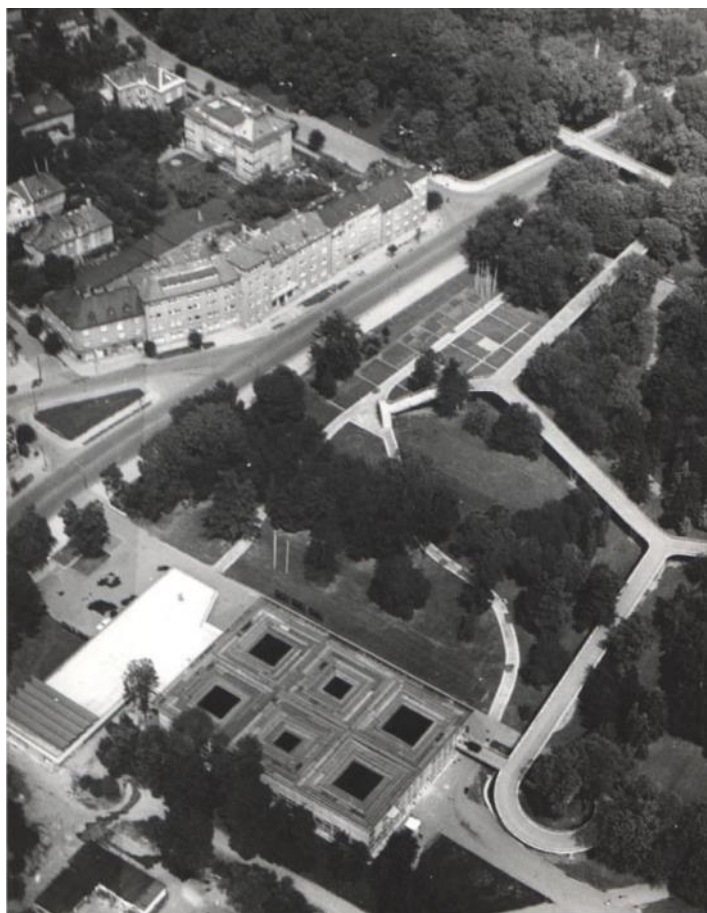
Mé osobní vzpomínky na pana Ing. Jiřího Fingera sahají do velmi nedávné historie. O to více si jich ale vážím. Začal jsem s ním totiž spolupracovat teprve v roce 2017. Možná by bylo vhodnější uvést, že jsem pana Fingera začal permanentně „bombardovat“ četnými dotazy, a to v souvislosti s řešením výzkumného projektu Zahradnické fakulty MENDELU zaměřeného na historii našeho oboru v letech 1939 až 1989.¹ Jeho odborná životní dráha tvoří nezpochybnitelnou součást novodobé historie našeho oboru. Konzultoval jsem s ním zejména historii vzniku konkrétních děl z té doby, jichž byl autorem nebo spoluautorem. Přirozeně jsme nejčastěji zabředli k Floře Olomouc. Naše krátká, ale o to více pro mě obohacující spolupráce vrcholila v říjnu 2018, kdy jsme na Zahradnické fakultě uspořádali dvoudenní konferenci zaměřenou na naši zahradní a krajinářskou tvorbu ve 20. století,² již se pan Finger pochopitelně s nadšením zúčastnil. Měl tehdy mj. možnost spočinout v neformálních rozhovorech se svými „starými“ i výrazně mladšími kolegy při večerním posezení na zámku v Lednici tam, kde jeho profesní dráha coby studenta naší alma mater před desítkami let započala. Pana Fingera totiž velmi těšilo, že se tímto obdobím, obdobím jeho mládí, někdo zabývá, což mi při kterémkoli následujícím setkání dával najevo upřímným úsměvem a poděkováním. Udělil také souhlas k digitalizování a k dalšímu badatelskému využití svého archivu. Požádal jsem ho mimo jiné i o to, aby pro potřeby výzkumného projektu sepsal svůj vlastní životopis (únor 2020) a poskytl mi také soupis svých projektů z let 1957 až 2001. Obojí, tak jak mi je pan Finger v roce 2020 předal, uvádím, s laskavým svolením jeho rodiny, v nezměněné podobě.

Bylo mi ctí se s váženým panem Ing. Jiřím Fingerem osobně setkat.

Roman Zámečník

¹ Výzkumný projekt s názvem *Zahradně-architektonická tvorba v období totalitních režimů v letech 1939–1989 na území České republiky (DG 18P02OVV044)* byl podpořen k financování Ministerstvem kultury v rámci *Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022 (NAKI II.)*.

² Konference *Zahradně-architektonická tvorba 20. století v Československu I.* se uskutečnila na ZF MENDELU 30. a 31. 10. 2018. Blíže viz ZÁMEČNÍK, R. *Sborník příspěvků z konference, Zahradně-architektonická tvorba 20. století v Československu I.* Praha: Mendelova univerzita v Brně, Zahradnická fakulta, Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v.v.i., 2019. ISBN 978-80-85881-44-8.

Ing. Jiří Finger, vlastní životopis (14. února 2020)

Narodil jsem se 2. března 1938 v domku na samotě za Jaroměří, do rodiny třetí generace českých loutkářů. Domeček stál pod lesem, před ním dvě vzrostlé lípy a studánka.

Rodina se později rozrostla na konečných sedm členů.

Během války jsem povinně navštěvoval dva ročníky německé školy, po večerech mě při petrolejce učil otec číst z Bible kralické. Platil mně dokonce učitelku češtiny.

Loutky rodina vyráběla ve dvou velikostech a v rozsahu asi 40 kusů pro cca 10 českých pohádek. Dodávali jsme nejen loutky, ale celá divadla včetně kulis a rozpisu mluvených pohádek, které nám včetně barevných polepů a žuder dodávala evropská firma Storch a Marien.

Celé noci jsem pomáhal lupénkovou pilkou vyřezávat kulisy, lepit díly a sestavovat divadelní scenerie. Již tehdy jsem byl poučen o optimálních estetických proporcích, zlatém řezu a trojrozměrném prostoru, což se mi později velmi hodilo ve výstavnictví.

Při sestavování mně pomáhal kamarád o rok starší, příští známý jaromeřský sochař Vladimír Preclík. Naše firma byla velmi úspěšná, překupníci si pro loutky celou válku pravidelně jezdili a vozili je do různých měst, v Praze např. do obchodního domu Bílá labuť.

Od útlého dětství jsem byl veden i k pracím na zahradě, což jistě ovlivnilo můj vztah k tomuto oboru. S otcem jsem udržoval i alpinum.

5. dubna 1945 se ovšem kolem našeho domku přehnala německá vojska, zbytky tzv. Afrika Korps Maršála Dönitze, vzápětí Američané generála Pattona a za nimi pak i vojska ruská.

Náš domek nám zcela zdemolovali, tak nás tehdejší Národní správa přestěhovala mezi Němce do Sudet na Broumovsko. Poznal jsem mentalitu místních Němců a dozvěděl se mnohé z dopisů od jejich synů, které dostávali od příbuzných vojáků z tažení do Ruska. Často byly mířené nenávistně proti Čechům.

Život v Sudetech mezi místními Němci byl velmi tvrdý, a tak otec alespoň provizorně opravil náš poničený domek v Jaroměří, kam jsme se po dvou letech vrátili. Vzápětí nám ovšem nastupující komunistický režim loutkářskou firmu zrušil a otec musel nastoupit do továrny.

Aby uživil početnou rodinu, pracoval ještě o víkendech i jako amatérský zahradník u jaromeřské zahradnické firmy Černý, pod jejímž jménem udržoval okrasné za-

hrádky bývalých jaromeřských továrníků. V tom jsem mu často pomáhal. Začali jsme dokonce pěstovat nějaké okrasné rostliny a čile jsme komunikovali s firmou Joneš a Vaněk z Chrudimi včetně studia jejich literatury (vydávali časopisy, katalogy i knihy se zahradnickou tematikou).

Jaromeř je ovšem starobylé barokní město, kde žili a pracovali významní sochaři, např. Josef Vágner nebo Otakar Spaniel. Na náměstí do domu Müseliusových se v minulém století přišel Matyáš Bernard Braun, jehož sochařské dílo v Kuksu i Betlém v nedalekém lese jsem s otcem častokrát navštívil. Během měšťanky a následně gymnázia v Jaroměří jsem chodil na výtvarné kurzy malíře Maixnera, takže jsem zejména na gymnáziu začal se spolužáky vydávat jakési kreslené komixy a povinně jsme museli kresbami zdobit školní tělocvičnu při různých oslavách.

Jaromeřské gymnázium i v padesátých letech mělo vysokou úroveň, mohl jsem tam studovat angličtinu a latinu, což mi pak usnadnilo další studium i profesní život. Po absolvování gymnázia jsem složil přijímací zkoušky na pražské Akademii výtvarných umění, čehož jsem si velmi cenil. Ale když jsem po dobu dvou měsíců musel portrétovat ze všech možných stran pouze sádrovou bustu Lenina, studium jsem znechuceně vzdal.

Zachránil mě profesor botaniky z jaromeřského gymnázia, který se mnou osobně zajel na Vysokou školu zemědělskou do Brna, kde mě dodatečně přijali ke studiu. Ani tam se mi po čase příliš nelíbilo – kromě studia cizích jazyků, matematiky a botaniky (zvládl jsem se tam např. naučit 6 000 latinských názvů rostlin, čemuž tehdejší asistentka nemohla ani uvěřit – předvedla mě k vedoucímu katedry prof. dr. Dostálovi, který po důkladném testování uvěřil. Poté jsem byl předváděn po všech šesti studijních skupinách z ročníku a na památku mně tento pan profesor věnoval knihu Klíč k úplné květeně ČR, jejíž je autorem).

Po dvou letech jsem obstál při talentových zkouškách na oboru krajinářská architektura v Lednici, kam jsem poté nastoupil. Přes určité nepohodlí (pouze studené sprchy, topení v kamnech na pokojích) jsem celé tři roky bydlel v lednickém zámku, na studentských kolejkách, což bylo na zámku v prvním patře nad hlavním vchodem. Okna jsem měl ale k pracovnímu asistentovi Bohdana Wagnera (později profesora), takže jsem měl často přehled o dění na této katedře krajinářské architektury. Tu tehdy vedl legendární akademik Scholz a učil tam také Jaroslav Machovec (později rovněž profesor). Protože jsem neměl peníze na rychlík do Čech za rodiči,

tak jsem víkend trávil v jejich pracovních kresleních krajinářských výkresů.

Záhy jsem o víkendech začal pracovat pro Bohdana Wagnera jako jakýsi manažer – najímal jsem a vyplácel studenty, zajišťoval jejich ubytování a stravování, popř. dopravu na akce, které Wagner projektoval. Byla to např. Vrtbovská zahrada v Praze, zotavovny ROH na Vysočině a zejména areál Štrbské pleso ve Vysokých Tatrách.

Studium v Lednici se mi líbilo, zejména dva semestry sadovnické estetiky, v rámci které jsme se seznámili s dějinami architektury, s kompozicí a estetikou. Rovněž dendrologie a květinářství byly na vysoké úrovni díky lednickému arboretu a okrasným školkám.

Diplomovou práci jsem vypracoval na téma „Rozšíření areálu libereckých výstavních trhů“. Studium jsem ukončil s vyznamenáním.

Po státnicích mně Bohdan Wagner vyjednal umístěnku v lázních Poděbrady, kde jsem následně realizoval jeho projekty. Během studií jsem absolvoval několikaměsíční praxi v trvalkových školkách u paní Markéty Müllerové v Olomučanech a u pana Machaly v Žehušicích, takže jsem pak v lázeňských parcích našel skvělou pracovní příležitost. Po několika měsících na ředitelství Státní lázně Poděbrady mě vedení uvolnilo pro funkci ředitele nově vznikajících Technických služeb města Poděbrady. Tam jsem disponoval všemi potřebnými profesemi.

Jako státní lázně jsme měli devizové konto, což nám umožnilo nákup zahraniční mechanizace pro údržbu parků. S Bohdanem Wagnerem jsme postupně zrušili všechna oplocení kolem lázeňských domů a spojili zeleň v jeden stohektarový lázeňský park. K tomu připadlo dalších více než sto hektarů lesoparků, lázeňská obora a dostihové závodistiště z předválečného údobí. Využili jsme též poptávky Správy diplomatických služeb Praha a pro západní diplomaty jsme tam zřídili sportovní střelnici, parkúr a za pomoci Mgr. Havelky jsme začali stavět 18jamkové golfové hřiště. K tomu přírodní koupaliště a autocamping Čábelna.

V roce 1963 jsem složil přijímací zkoušky k dálkovému studiu na Fakultu architektury a pozemního stavitelství při ČVUT Praha a nastoupil jsem studium u prof. Krieseho.

Můj zaměstnavatel (MěNV Poděbrady) mně dodatečně studium architektury podmínil členstvím v KSČ, čemuž jsem po značném váhání podlehl, protože touha studovat byla silnější. V Poděbradech se však situace postupně horšila:

Okresnímu výboru KSČ v Nymburce vadil cizinecký lázeňský život, noční ruch a kulturní aktivity nevhodné „pro pracující lid“. Jedna kontrola stíhala druhou a kádrové prověrky byly neustálé.

S Bohdanem Wagnerem jsme také stále hledali místo pro

zahradnické výstavy, v zájmu navrácení oboru důstojného postavení ve společnosti, který měl před druhou světovou válkou. Hledal jsem v pražské Stromovce, v Pardubicích i jinde.

Náhoda mně přihrála pana Františka Řeháčka, předsedu MěNV v Olomouci. Ten se v lázních Poděbrady dlouhodobě léčil jako bývalý osvětimský vězeň. Častěji za mnou docházel zjistit, jak udržujeme parky, obdivoval fontány a výtvarná díla, mobiliář i čistotu v parcích. Pokusili jsme se na jeho žádost vylepšit olomouckou zahrádkářskou výstavu v roce 1964. V roce 1966 jsem pak do Olomouce přešel trvale jako hlavní inženýr a zástupce ředitele do zakládané organizace Olomoucké výstavní sady.

Díky originální prezentaci květin jsme už v roce 1966 uvítali na první profesionální výstavě přes 300 000 návštěvníků. Při přípravě výstav jsem dokonale využil svých poznatků z mládí při stavbě loutkových divadel – zejména optimální estetické proporce prostoru i doprovodné scénické znaky – zvuk, osvětlení a vůně. Výstavu jsme pojmenovali Flora Olomouc a stejně tak jsme přejmenovali výstavní organizaci. Propůjčili mi ministerský cestovní pas, a tak jsem mohl navštívit stovky potenciálních vystavovatelů v západních zemích i ve východním bloku.

Olomoucká radnice nám vycházela vstříc, takže jsme v témže roce vystavěli hlavní výstavní pavilon i 600 m dlouhou mimoúrovňovou lávku, propojující výstavní sady. Holandský svaz pěstitelů nám daroval přes jeden milion cibulovin, takže jsme pro jaro 1967 mohli zřídit tzv. velkou květinovou cestu ve městě, vedoucí od vlakového nádraží až k výstavišti. Tří etapovou výstavu v roce 1967 jsme obohatili o pestrý kulturní program, vydekorovali jsme pět olomouckých kostelů a ve výstavních parcích jsme rozmístili stovky sochařských děl. Do konce tohoto roku výstavu zhlédlo 800 000 platících diváků, zúčastnilo se přes 600 domácích a 80 zahraničních vystavovatelů. Mezi čestnými hosty byli i presidenti Novotný, Svoboda, ze Slovenska Dubček a řada dalších významných činitelů.

Vyskytly se ale také nečekané problémy, když tajná policie sledovala západní vystavovatele, po zhlédnutí letní sochařské výstavy se prezident Novotný natolik rozčílil, že nechal okamžitě odvolat ředitele oblastní galerie dr. Lakosila a vzápětí ředitele výstaviště dr. Kučeru. Mne, přes mé protesty, ustavili zastupujícím ředitelem. V této funkci jsem připravil úspěšnou podzimní i jarní etapu Flory Olomouc 1968. Díky velkému ohlasu zahradnických výstav jsme založili Svaz sadovníků, okamžitě jsme byli přijati do IFLA (mezinárodní organizace krajinářských architektů) a současně jsme požádali světovou asociaci AIPH o uspořádání světové zahradnické výstavy – první ve východním bloku. Obdrželi jsme souhlas a byl nám určen termín 1981. Obraťtem jsem vypracoval generel této chystané výstavy v tehdejší lesoparku, v části Lazce města Olomouce.

S velkým očekáváním jsme připravili letní etapu s plánovaným otevřením 21. srpna 1968. Po ránu tohoto dne nám však jakási skupina ozbrojenců začala rozhánět první návštěvníky u pokladen. Policie byla nedostupná, tak jsem s pomocí personálu výstaviště nechal výtržníky pochytat a zavřít do suterénu výstavního pavilonu. S obrovským překvapením jsem zanedlouho zjistil, že jde o Kazachy, Turkmeny a Azerbajdžánce, bídne oblečení, se zastaralými zbraněmi a naštěstí bez nábojů. Rusky znali sotva několik vojenských povelů. Záhy jsme se z rozhlasu dověděli, že jde o tzv. spojenecká vojska. Výstavu jsme přesto v 9 hod ráno otevřeli, ale asi za hodinu výstaviště obklíčila obrněná vozidla a další provoz byl nemožný. Zavřené vojáky mezitím odvezla vojenská letadla. Ještě téhož dne jsem se s dr. Sítařem vypravil autem do Prahy na ministerstvo, které výstavu pořádalo, zjistit, co dál s výstavou. Před Hradcem Králové nás ale cizí vojáci zastkli, auto nám zabavili a do tmy nás nechali stát v příkopě u cesty. Rusky jsem tak dlouho protestoval, až nám nakonec auto vrátili a dovolili nám návrat do Olomouce. Zde jsme zjistili, že naši vládu deportovali do Moskvy a my si musíme pomoci sami. Vystavovatelům jsme se hluboce omluvili a personál výstavy rozpustili.

Tím také skončila slavná éra Flory Olomouc.

Též pohasly plány na světovou zahradnickou výstavu. Byl zrušen Svaz sadovníků, kontakty s IFLA byly zpřetrhány. Na vzniklou politickou situaci jsem reagoval rozpuštěním podnikové organizace KSČ a sám jsem vrátil stranickou legitimaci. Se mnou ve Floře též skončil Bohdan Wagner a přišel se rozloučit i končící holandský velvyslanec, pan Jongejans, velký přítel holandských zahradníků.

Odvěta na sebe nedala dlouho čekat.

Novým, tzv. normalizačním vedením olomoucké radnice jsem byl označen za zrádce dělnické třídy, okamžitě odvolán z funkce ředitele Flory a přeřazen jako plavčík na pískový bagr v nedaleké pískovně Náklo. Tam jsem strávil asi tři měsíce. Současně jsem se s bývalým zaměstnavatelem soudil za porušení zákoníku práce. Uspěl jsem pouze částečně, bylo mi přiznáno přes tisíc hodin náhradního volna za výkon neplacené funkce ředitele Flory. Toho jsem okamžitě využil a odjel do západního Německa na pozvání dr. Roberta Mürba, ředitele zahradního úřadu v Karlsruhe a zároveň presidenta západoněmeckých krajinářských architektů. Tam jsem při přijímacích pohovorech prokázal svoji zálibu řešit parky v geometrických křivkách a v optimálních estetických proporcích. Byl jsem tedy přeřazen jako architekt do projektového oddělení, obdržel jsem na české poměry pohádkový plat a za několik týdnů mně dr. Mürb dokonce přidělil firemní auto s grafickým znakem města.

S autem jsem o víkendech postupně navštívil Paříž, Amsterdam, Brusel a řadu německých měst. Po večerech

jsem pracoval v soukromém atelieru dr. Mürba a ten mě někdy bral s sebou na pracovní cesty – např. ve švýcarském Bernu jsem pomáhal s návrhem střešní zahrady nádražní budovy nebo návrhem střešní zahrady bytového komplexu v Jeruzalémě. V Německu jsem se utvrdil v názoru, že sovětská okupace naší republiky není rozhodně na týdně, tak jsem v blízkém Stuttgartu zajistil tzv. loft pro své bývalé kolegy. Když na mé dopisy nereagovali, přijel jsem je do Olomouce těsně před Vánoci osobně přesvědčit. V Olomouci mě ovšem hned po novém roce vyslýchala STB, odebrali mi cestovní pas a záhy mě vystavili zákaz funkce v oboru. Též mně pozvali na Vojenskou správu, odebrali vojenskou knížku, z funkce poručíka v záloze mě degradovali na vojína a odveleli do kasáren v Uherském Hradišti na půlroční politickou převýchovu. Humorné na celé záležitosti bylo pouze to, že naši slovenští velitelé uměli sotva číst a psát, a o nějakém Marxismu-leninismu neměli v té době ani potuchy. Spolu se mnou tam skončilo několik učitelů z místní umělecko-průmyslové školy. S nimi jsem brzy našel společnou řeč. Toho jsem později využil, když můj syn a dcera po skončení základní školy kvůli mému politickému profilu směli dál ve studiu pokračovat jen na zemědělském učilišti.

Výtvarně jsem je připravil a oba byli postupně přijati v Uherském Hradišti – syn na oboru sochařství a dcera na oboru keramiky. Po vojenské převýchově jsem se vrátil do Olomouce a složil zkoušky do Svazu výtvarných umělců pro obor interiér a výstavnictví. S touto kvalifikací jsem následně uspěl při výběru autora ČS pavilonu při mezinárodní výstavě IGA Erfurt. Pro ministerstvo zemědělství jsme za tento pavilon v roce 1974 i 1976 získali Zlatou medaili.

Zároveň jsem si za honoráře z Německa koupil v okrajové části Olomouce zdevastovaný objekt rodinného domu, který jsem svépomocí opravil, a také pozemek bývalé tereziánské pevnosti Fort V, dlouhá léta sloužící jako smetiště JZD Velký Týnec, a začal tam zakládat arborétum.

Jako výtvarník jsem zakázky získával stále obtížněji. Pomoc jsem našel u kolegy Ing. Horáka, dříve majitele okrasných školek v Bystřici pod Hostýnem. Pro školky jsem pak externě zpracovával projekty veřejné zeleně až do 80. let. Při kádrových prověrkách u mého zaměstnavatele zjistili, že mám zákaz výkonu povolání, navíc jsem odmítl podepsat souhlas se vstupem spojeneckých vojsk na naše území, tak mě vyhodili a Ing. Horáka potrestali.

Za nějaký čas mě přijali v JZD Budětsko u Náměště na Hané, kde jsem založil projektový atelier krajinářské tvorby a realizační skupinu pro zpracování výpěstků z místních školek. Při kádrových prověrkách v roce 1988 jsem dopadl obdobně jako v předchozím případě – vyhodili mě a já jsem zůstal zcela bez peněz.

Živil jsem se zakládáním zahrad tzv. "na černo" z dřevin svého arboreta.

Zachránil mě převrat v listopadu 1989. Již v prosinci jsem si vybavil živnostenský list a založil soukromý atelier Artflora, na název i grafický znak jsem si následně nechal zřídit ochrannou známku.

Spolu s ostatními kolegy jsme založili Svaz zahradní a krajinářské tvorby, obnovili kontakty s IFLA a vstoupil jsem i do zakládané České komory architektů. Začal jsem projektovat zahrady a parky.

Vojenská správa mně vrátila hodnost poručíka a povýšila mě na kapitána v záloze.

V 90. letech jsem uspěl v konkurzu americké firmy Kohn Pedersen a Fox v New Yorku a stal jsem se členem mezinárodního tzv. design teamu vedeného architektkou Karen Cook ze státu Main. Měl jsem na starosti komunikace, zeleň, mobiliář, výtvarná díla a vodní objekty v exteriérech, interiérech i střešní zahrady. Práce byla výborně placená a mnohé jsem se naučil.

Společně jsme naprojektovali, postavili a dozороvali obří veřejné budovy. První v Berlíně, další čtyři v Praze na Rohanském ostrově. Výrobní tábory jsme často měli v Londýně, který jsem tak lépe poznal, a dokonce jsem pro firmu řešil pár drobných úkolů, např. v komplexu Barbican nebo ve čtvrti Chelsea. Američany postupně začaly obtěžovat administrativní problémy s našimi úřady, zejména nový stavební zákon i nekvalita českých stavebních firem, tento areál proto prodali a začali podnikat v Bukurešti. Tam jsem odmítl dojíždět, tak mě předali projektovému týmu Smidth Hammer a Lassen z Kodaně, vedenému Japoncem Hasamirem Katsume. Tehdy jsem začal dojíždět na výrobní výbory pro změnu do Kodaně a s firmou jsme na Rohanském ostrově postavili budovy č. 5 a 6, hlavní pěší bulvár, atria a zeleň v interiérech. Tím moje práce v Praze skončila.

Vrátil jsem se do Olomouce a věnoval se zakázkám v České republice – navrhl jsem revitalizaci více než 20 náměstí, z toho šest s obnovenými památníky TGM, např. v Olomouci, Prostějově, Novém Bydžově, ve Vsetíně a jinde, městské parky ve Zlíně, atrium nádraží Praha-Holešovice, aj.

S rodinou jsem stále zlepšoval mé soukromé arboretum a tato činnost atelieru i firmy trvá dodnes.

Pedagogická činnost

Po roce 1989 jsem občas přednášel na zahradnické fakultě v Lednici a na fakultě architektury ČVUT Praha. Přednášel jsem i na světových kongresech IFLA v Kodani, Florencii a v Athénách. V 90. letech i později jsem byl 12 let členem

vědecké rady lednické zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Brně a osm let předsedou státnicové komise.

Vlastní tvůrčí činnost

Za 60 let praxe jsem vytvořil přes 3 000 projektů. V 60. letech generel zeleně a dílčí projekty Lázní Poděbrady a desítky projektů výstavních expozic na Floře Olomouc a Floře Bratislava, projektoval jsem zeleň např. v areálu Evrope Schoole Karlsruhe v NSR a studie chystané světové výstavy Interflora Olomouc 1981.

V 70. letech jsem s kolektivem brněnských architektů vypracoval generel výstavy Wig 1974 Vídeň, za který jsme obdrželi čestnou cenu. Za domácí výstavní expozice jsem obdržel řadu medailí. V roce 1974 a 1976 jsem vypracoval projekty a dozороval stavby československých pavilonů na zahradnických výstavách IGA Erfurt, za které jsme obdrželi zlaté medaile. Po roce 1989 jsem se se svým synem Jiřím, sochařem, účastnil řady soutěží na památníky, např. Jošta Lucemburského v Brně nebo památník ČS letců v Pardubicích, i jinde. Vydal jsem knihu Zakládáme zahrady.

Rodina

Manželka se svými pomocníky realizuje námi projektované zahrady, starší syn a dcera mají umělecké vzdělání a provozují se svými partnery výtvarné ateliery, mladší syn – absolvent Lednice – vede vícečlenný krajinářský atelier v Brně, nejmladší dcera pracuje ve sportovním odvětví.

Dva nejstarší vnuci pracují v zahraničí, další vnuk dokončuje výtvarnou školu v Brně, ostatní vnoučata ještě studují základní školu.

Závěr

Stále se věnuji projektování zahrad a zúčastňuji se výtvarných soutěží.

Můj osobní pohled na zahradně-architektonickou tvorbu je spíše kritický – zejména trend zahrad permakulturních, sestávajících z okrasných travin, nebo zahrad přírodních považuji za přechodnou módní záležitost, neboť postrádají vícegenerační funkci, např. dětská hřiště, odpočívadla pro seniory či výtvarná díla, nejsou komponovány dle výtvarných a estetických zásad a svoje uživatele příliš neobohacují. Já jsem díky tomuto vzdělání potřebného rozsahu úspěšně absolvoval desítky let trvající praxi a velmi lituji, že kompozice a estetika se na zahradnických školách nevyučuje.